

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33326
Nom	Psicologia de les addiccions
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau de Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau de Psicologia	25 - Psicología de las Adicciones	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
CHOLIZ MONTAÑES, MARIANO JESUS	300 - Psicologia Bàsica
CORTES TOMAS, MARIA TERESA	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

L'assignatura Psicologia de l'Addicció consta d'un total de 4,5 crèdits teòrico-pràctics. És una assignatura optativa quadrimestral que s'imparteix en quart curs del Grau de Psicologia i forma part de l'agrupació de matèries denominada 'Psicologia Clínica i de la Salut'.

L'objectiu general de la mateixa és proporcionar a l'alumnat coneixements tècnics sobre els processos psicològics bàsics implicats en el desenrotllament del procés addictiu, fent referència als procediments i tècniques utilitzades en la prevenció i intervenció psicològica. Concretament, es proporciona als/a les estudiants esquemes bàsics dels processos d'adquisició i canvi cognitiu-conductual del procés addictiu, tant el referit al consum d'una substància (drogodependències) com al de qualsevol conducta addictiva.

L'assignatura inclou la comprensió i fonamentació teòrica del procés addictiu, des del seu inici fins a la pèrdua completa del control sobre la conducta. A més afavoreix la possible intervenció futura dels/de les estudiants, al dotar-los de recursos metodològics i d'intervenció per a interpretar, comprendre i intervindre sobre el funcionament psicològic d'un/una addicte/a.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1319 - Grau de Psicologia

- Saber analitzar necessitats i demandes dels destinataris de la funció en diferents contextos
- Ser capaç d'identificar problemes i necessitats grupals i intergrupals
- Ser capaç de definir els objectius i elaborar el pla bàsic de la intervenció en funció del seu propòsit (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament...)
- Saber triar les tècniques d'intervenció psicològica adequades per a aconseguir els objectius
- Ser capaç d'utilitzar estratègies i tècniques per a involucrar en la intervenció els destinataris
- Ser capaç d'elaborar informes orals i escrits.
- Conèixer les obligacions deontològiques de la psicologia i ajustar-s'hi
- Promoure i incidir-hi la salut, la qualitat de vida i el benestar dels individus, grups, comunitats i organitzacions.
- Conèixer els diferents camps d'aplicació de la psicologia i tenir els coneixements necessaris per a incidir i promoure la qualitat de vida en els individus, grups, comunitats i organitzacions implicats en qualsevol procés addictiu.
- Ser capaç de descriure i mesurar variables (actituds, nivell de preparació al canvi, etc.) i processos cognitius, emocionals i conductuals relacionats amb els processos addictius.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Avaluar els diferents tipus d'addicció.
- Avaluar els processos psicològics implicats en l'adquisició i manteniment d'una conducta addictiva.
- Disseny de programes d'intervenció i de manteniment del canvi d'un procés addictiu mitjançant el maneig d'aspectes motivacionals, generalització, estats emocionals, *craving*, processos d'aprenentatge, etc.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Concepte d'addicció: dificultats en la seua delimitació. Avaluació dels diferents tipus d'addicció. El cicle addictiu.

Descripció i anàlisi de la complexitat del procés addictiu.
Identificar les noves substàncies i conductes addictives.
Classificacions diagnòstiques.

2. Processos psicològics implicats en l'adquisició i manteniment d'una conducta addictiva. Nous patrons de consum i dependències.

Procés d'adquisició de la conducta addictiva.
Procés de manteniment de la conducta addictiva.

3. El canvi dins d'un procés addictiu (fonamentat en l'evidència empírica): maneig d'aspectes motivacionals, generalització, estats emocionals, craving, processos d'aprenentatge.

Intervenció motivacional en el procés addictiu.
Prevenició universal, selectiva i indicada.
Protocols específics d'intervenció en les diferents substàncies i conductes addictives.

4. Processos de manteniment del canvi: abandonament terapèutic i prevenció de recaigudes.

Estratègies de consolidació del canvi del procés addictiu.
Programes d'intervenció en recaigudes.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teòricopràctiques	45,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	4,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Preparació de classes de teoria	7,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	6,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Metodologia activa i participativa, integrant diferents metodologies instruccionals de cara a potenciar l'aprenentatge significatiu dels coneixements implicats i el desenvolupament de les competències de la matèria.

Les tècniques instruccionals bàsiques són (1) Exposicions i presentacions dels continguts de la matèria, (2) Realització d'activitats de caràcter pràctic (estudi de casos, debat i anàlisi de textos), (3) Tutories grupals programades, (4) Preparació de treballs de forma autònoma, elaboració i presentació d'informes de les pràctiques realitzades a l'aula (individuals i en grup), (5) Avaluació formativa i sumativa

AVALUACIÓ

SISTEMES D'AVLUACIÓ

ES1. Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves escrites.

ES2. Presentació oral o escrita d'informes, treballs individuals o en grup, casos clínics, resolució de problemes i maneig de proves diagnòstiques.

ES3. Participació activa en les activitats de classe, seminaris i tallers i motivació per la qualitat dels resultats de l'aprenentatge.

- No s'estableixen diferències en el model de qualificació entre la primera i la segona convocatòria.

Requisits mínims: Per a superar l'assignatura, és necessari assolir un domini mínim del 50% en cadascun dels apartats d'avaluació.

- Superar la prova individual final.
- Entregar almenys la mitat dels informes obligatoris indicats pel professorat.
- Tenir entregades les activitats desenvolupades en classe.

Examen

Es realitzarà una prova final que inclourà preguntes objectives i curtes, que cobriran tota la matèria treballada, tant en les activitats presencials com en les no presencials. Este examen suposarà el 70% de la qualificació total.

Concretament, es plantejarà un examen amb preguntes de triple alternativa de resposta sobre continguts teòrics i una part amb preguntes curtes. El requisit mínim per a aprovar l'assignatura és obtenir un 3,5 en la prova total (un mínim de 1,75 en l'examen tipus test i un mínim de 1,75 en la prova de desenvolupament).

Informes i activitats al llarg del curs

El valor dels informes equival al 10% de la qualificació final, de manera que es podrà obtenir una qualificació que oscil·la entre 0 i 1 punt, en funció de la qualitat dels mateixos. És requisit imprescindible entregar, com a mínim, un dels informes.

En les diferents sessions es realitzaran una sèrie d'activitats que consistiran en exercicis, revisions, comentaris, valoracions, activitats, etc. L'entrega i participació en les activitats que determine el professorat tindrà una puntuació màxima de 2 punts (20% de la puntuació total de l'assignatura). La meitat d'aquesta part (un 10% de la qualificació) seran activitats no recuperables en cas de no haver participat activament en classe, el dia en què es van fer. La nota obtinguda en primera convocatòria es mantindrà per a la segona convocatòria.

Per a poder superar aquesta part de l'assignatura, ha d'obtindre's un mínim de 1,5 punts dels 3 punts possibles. Qui no arribe a aquest mínim en primera convocatòria, per no superar o per no disposar de suficients activitats lliurables (pràctiques, informes...), haurà de presentar totes les activitats proposades recuperables a l'aula virtual per a la segona convocatòria.

Quant a la distribució del pes de les diferents parts en què consta l'avaluació (examen, activitats pràctiques i informe), no hi ha diferències entre la primera i segona convocatòria.

ADVERTIMENT

La còpia o el plagi manifest de qualsevol tasca que forme part de l'avaluació comporta la impossibilitat de superar l'assignatura, i pot suposar el sotmetiment immediat als procediments disciplinaris oportuns. Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'estudiant universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure de l'estudiant abstenir-se d'utilitzar, o de cooperar en la utilització, de procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professor o professora pot requerir entrevistes individuals o en grup amb la finalitat de verificar el grau de participació i d'assoliment en els objectius fixats per a qualsevol tasca desenvolupada. El fet de no acceptar aquesta verificació comporta no superar la tasca o activitat en qüestió.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda estan sotmeses a allò que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017). http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

Segons aquesta norma, la nota s'ha d'anotar en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, i s'ha d'ajustar a l'escala de qualificació següent:

- De 0 a 4,9: suspens.
- De 5 a 6,9: aprovat.
- De 7 a 8,9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor.

Només se sumen els diferents apartats que preveu l'avaluació quan s'hagen superat els requisits mínims establerts per a cadascun d'ells. Si l'estudiant ha obtingut 3.5 punts o més en la prova individual final, la nota final serà el resultat de sumar la nota obtinguda en aquesta prova i les activitats d'avaluació continua. Si ha obtingut menys de 3.5 en la prova individual final, la nota final serà igual a la nota de la prova individual final.

En l'acta de l'assignatura s'ha de fer constar la qualificació obtinguda en *primera convocatòria* d'acord amb les regles següents:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació amb major ponderació, la qualificació és NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest no assoleix els requisits mínims, s'hi fa constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'assoleixen aquests requisits en algun dels restants apartats, s'hi fa constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.
- Les matrícules es concediran a les dues millors qualificacions amb excel·lent. En cas d'empat en la nota de l'examen i de les activitats, es durà a terme una prova oral o escrita per a desempatar.

En *segona convocatòria*, s'ha de procedir d'acord amb les regles següents:

- Només pot haver-hi l'opció NO PRESENTAT, quan l'estudiant/a no s'haja presentat a més d'un dels apartats d'avaluació, inclòs entre aquests el de major ponderació.
- Si hi ha qualificacions en tots els apartats d'avaluació, però no s'assoleixen els requisits mínims en algun d'aquests apartats, hi ha de constar SUSPENS i la nota en base 10 corresponent a l'apartat que no s'ha superat. Si és el cas de més d'un apartat no superat, hi ha de constar la màxima nota dins del suspens en base 10.
- Si no se supera algun dels requisits mínims i falta un apartat d'avaluació, s'hi fa constar SUSPENS i la nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat no superat.
- Si se superen dos apartats d'avaluació, i n'hi ha un tercer en el qual no s'han presentat evidències d'avaluació, s'hi fa constar SUSPENS i, com a qualificació, la mitjana de puntuacions, de les quals la part no presentada és 0,0 (màxim possible 4,9).
- Si se supera la prova de major ponderació, però falten evidències en algun dels apartats restants, s'hi fa fer constar SUSPENS. Se sumen les parts i: a) si la suma és inferior a 5, s'hi fa constar aquest resultat; b) si la suma és superior a 5, s'hi fa constar 4,9.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Pereiro, C. y Fernández, J.J. (2018). Guía de adicciones para especialistas en formación. **Socidrogalcohol**
 - Cap 3: Florez, G., Balcells, M., Uzal, C., Domínguez, I. y Balseiro, E. Alcohol, 77-114.
 - Cap 4: Fernández, A., Quiroga, C., López, E. y Pereiro, C. Tabaco. 115-152.
 - Cap 5. Nava, P., Nives, M., Álvarez, S. y Arias, F. Cannabis, 153-172.
 - Cap 6. Molins, S., Hernández, L., Delgado, E. y Ochoa, E. Cocaína, 173-198.
 - Cap 7. Fernández, J., Frías, D. y Gomes, S. Opiáceos, 199-240.
 - Cap 12. Cortés, M.T., Fernández, S., García, B., Martínez, V. y Sierra, R. Intervenciones psicológicas basadas en la evidencia en trastornos adictivos, 389-438.
- Chóliz, M. (2008). Adicción al Juego de Azar. Buenos Aires: Elaleph
- Chóliz, M. y Herdoiza, P. (2020). Adicciones comportamentales. En Belloch, A., Sandín, B. y Ramos, F. (Eds.). Manual de Psicopatología. Madrid: McGrawHill (pp. 513-540)

Complementàries

- Becoña, E. y Cortés, M.T. (2008). Guía clínica de intervención psicológica en adicciones. Guías Clínicas Socidrogalcohol basadas en la Evidencia Científica. Barcelona: Socidrogalcohol-PNSD
- Becoña, E. y Cortés, M.T. (2011). Manual de adicciones para psicólogos especialistas en psicología clínica en formación. Barcelona: Socidrogalcohol-PNSD.
- Bowen, S., Chawla, N. y Marlatt, GA (2013). Prevención de recaídas en conductas adictivas basadas en Mindfulness. Guía Clínica. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Chóliz, M. y Marco, C. (2012). Adicción a Internet y redes sociales. Madrid: Alianza Editorial.
- Chóliz, M. y Marcos, M. (2018). Cuando jugar es un problema. Valencia: Psylicom
- Cortés, M.T. i Mayor, L. (2001). Psicologia de l'addició. Servei de Normalització Llingüística. Universitat de València
- Cortés, M.T. y Pascual, F. (2005). Incumplimiento de propósitos en drogodependencias. Barcelona: Random House Mondadori, SA.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

Es mantenen tots els continguts inicialment programats en la guia docent per a les sessions teoricopràctiques.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Les classes s'adaptaran al format híbrid o online i s'estendran el temps que determine la Comissió Acadèmica de Títol d'acord amb les directrius que es reben des de Rectorat. El volum de treball s'adaptarà al model vigent a cada moment.

3. METODOLOGIA DOCENT

Durant l'excepcionalitat de docència on line, s'intercalaran continguts teòrics i pràctics. Es farem servir per a l'impartició de la docència de la plataforma Blackboard Collaborate (videoconferències) i l'habilitació de foros de discussió a l'Aula Virtual el dia i a l'hora de la classe. En funció del tipus de tasques a desenvolupar, s'habilitaran a l'Aula Virtual els espais corresponents per a poder lliurar les activitats.

En cas de tornar a un model híbrid de docència, les sessions pràctiques s'adaptaran per poder impartir-se presencialment, contemplant el desdoblament del grup en dos subgrups, garantint d'aquest mode les mesures sanitàries.

En els dos casos i referent al Sistema de tutories, es manté el programa de tutories virtuals (atenció en 48 hores laborables màxim) per correu electrònic o el Fòrum de l'Aula Virtual. Si fora necessari es podrien habilitar tutories mitjançant videoconferències de forma síncrona.

4. AVALUACIÓ

Les proves finals es realitzaran d'acord al règim que determinen els acords del Consell de Govern de la Universitat de València en cada moment.

En el cas de que la prova final siga presencial, es seguirà el següent model:

SE1) Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant una prova objectiva individual final (examen) en les convocatòries oficials determinades per la facultat. Aquesta prova plantejarà preguntes sobre una selecció dels continguts i competències indicats prèviament en aquesta guia docent.

SE2) Presentació escrita, i complementàriament oral d'informes, treballs individuals o en grup, activitats i resolució de problemes, mitjançant mitjans virtuals.

SE3) Participació activa en les activitats de classe, seminaris i/o tallers, motivació per la qualitat dels resultats de l'aprenentatge i lliurament d'aquelles activitats que determine el/la professor/a.

El pes de l'avaluació contínua (SE2+SE3) és del 40% i es distribueixen les activitats avaluable de manera contínua de la següent manera: activitats pràctiques (SE3) 20% i informe individual (SE2) 20%.

Prova d'avaluació final (SE1): Es basarà en un examen amb preguntes de triple alternativa de resposta sobre continguts teòrics (suposarà el 40% de la nota) i de una part amb preguntes curtes (suposarà el 20% de la nota).

El requisit mínim per a aprovar l'assignatura és obtindre un 3 en la prova SE1 (un mínim de 2 en el examen test i un mínim de 1 en la prova de desenvolupament) i com a mínim 2 punts en les activitats d'avaluació contínua (SE2+SE3). La nota aconseguida en primera convocatòria en les activitats d'avaluació contínua (SE2+SE3) es mantindrà per a la segona convocatòria.

Per altra banda, qui no arribe al mínim de 2 en primera convocatòria al no comptar amb suficients activitats entregables (pràctiques, informes...), haurà de presentar totes les activitats proposades i recuperables a l'aula virtual per a la segona convocatòria. Quant a la distribució del pes de les diferents parts en què consta l'avaluació (examen, activitats pràctiques i informe), no hi ha diferències entre la primera i segona convocatòria.

En el cas d'una situació d'avaluació online el Sistema d'avaluació d'aquesta assignatura canvia el tipus d'examen final que consistirà en una prova de les mateixes característiques que la proposta en el cas anterior però completable mitjançant les ferramentes "Qüestionari" i o "Tasca" de l'Aula Virtual en el dia i hora prevists en el calendari d'exàmens aprovat per la Junta de Centre.

Respecte als pesos de les diferents parts en l'avaluació, l'avaluació contínua (SE2+SE3) canviaria al 50% (activitats pràctiques -SE3- 30% i informe individual -SE2- 20%). La prova d'avaluació final (SE1) suposaria el 50% de la nota conformat per la part tipus test (30%) i les preguntes de desenvolupament (20%).

El requisit mínim per a aprovar l'assignatura en aquest supost és obtindre un 2,5 en la prova SE1 (un mínim de 1,75 en el examen test i un mínim de 0,75 en la prova de desenvolupament) i com a mínim 2,5 punts en les activitats d'avaluació contínua (SE2+SE3). La nota aconseguida en primera convocatòria en les activitats d'avaluació contínua (SE2+SE3) es mantindrà per a la segona convocatòria.

Per altra banda, qui no arribe al mínim de 2,5 en primera convocatòria al no comptar amb suficients activitats entregables (pràctiques, informes...), haurà de presentar totes les activitats proposades i recuperables a l'aula virtual per a la segona convocatòria. Quant a la distribució del pes de les diferents parts en què consta l'avaluació (examen, activitats pràctiques i informe), no hi ha diferències entre la primera i segona convocatòria.

Els aspectes de l'avaluació inclosos a la Guia Docent de l'assignatura que no apareixen mencionats en aquesta Addenda, es mantindran tal i com estan formulats en aquella.

5. BIBLIOGRAFIA

En cas de docència on-line si algun material no està accessible, es podrà substituir per continguts elaborats per els professors/es i depositats a l'aula virtual.